

Wilhelm (VS):

Det er ikke de varmeste følelser, mit parti kan opvise over for et forslag af denne type med tilskud til privatkapitalistiske foretagender, uanset om de er store eller små, om det er i håndværk eller i industri. For tilskud er der jo tale om, hvad man end kalder det, i kraft af det noget lavere renteniveau end markedsrenten, som man i hvert fald hidtil har kørt med, og som man ifølge bemærkningerne stadig vil køre med, om end man vil regulere noget.

At det skulle kunne opfattes som en slags barriere mod monopoliseringstendenserne, er da nok muligt, også at det kan holde liv i et par foretagender et par år længere, end der ellers ville gå, før de bryder sammen af det pres, der er i den almindelige udviklingstendens i det system, vi lever i. Men ser vi på udviklingen — til trods for på alle leder og kanter, at en slags husmandspolitik fra folketingets side i både håndværk, industri og landbrug, handel osv. er støttevejene — ser vi på udviklingen i de sidste 10 eller 20 år, så er den klart og tydeligt til trods for disse bestræbelser gået i retning af, at de små går ned med flaget, og det er ikke et spørgsmål om politisk vilje eller moral, eller hvad man ønsker af udviklingen, men det er et spørgsmål om de mekanismer, man har accepteret, når man én gang har accepteret, at det kapitalistiske samfund fungerer. Og så vil jeg ikke være med til at bilde nogen ind, at der — som jeg forstod på, jeg tror, det bl. a. var den radikale ordfører — skulle være nogen større sikkerhed mod monopoliseringstendensen i et forslag af denne type eller for den sags skyld i de to, der følger efter i dag.

De mere principielle bemærkninger til denne kategori af forslag vil jeg vente med, til vi tager lovforslaget om en fond til midlertidig finansieringsbistand op om lidt, og kun om dette, der ligger her, sige til sidst, at på en måde synes jeg også, det er lidt pudsig i bemærkningerne til lovforslaget at motivere denne udvidelse af beløbsrammen bl. a. med, at der er problemer, fordi der er et udlånsloft. Altså med den ene hånd fører man en stram kreditpolitik og laver udlånslofter, med den anden hånd gør man det til en begrundelse for at udvide beløbsrammen i denne lovgivning om lån til håndværk og mindre industri.

(Kort bemærkning).

Poul Dam (SF):

Blot denne, at hvis jeg tilhørte VS, ville jeg ikke være så bekymret over husmandsforetagender.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg skal ganske kort takke for den overordentlig positive modtagelse, dette lovforslag har fået. Jeg skal nøjes med at konstatere, at fremskridtspartiet og VS ikke ønsker at medvirke, men jeg er glad for, at hele den øvrige gruppe i folketinget ligesom jeg har den opfattelse, at der er tale om en værdifuld lovgivning, der er med til at fremme den erhvervsudvikling, vi gerne vil påvirke i positiv retning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtages uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervs virksomheder.

(Lovforslag nr. 168. Fremsat 19/3 75).

Formanden:

Sammen med denne sag behandles den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder.

(Lovforslag nr. 169. Fremsat 19/3 75).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Formanden:

Der er bedt om en taletid på indtil 15 minutter.

Lysholt Hansen (S):

Det er vel mere tilfældighedernes spil end noget andet, når det lovforslag, vi lige har behandlet, og de to efterfølgende ikke bliver behandlet som en enhed. Jeg kan i hvert fald klart sige, at vi fra socialdemokratiets side betragter lovforslaget om lån til håndværk og mindre industri, som vi nu er færdige med, og lovforslaget om statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder og også lovforslaget om bistandsfonden til konjunkturramte erhvervsvirksomheder som noget, der egentlig hænger ret nøje sammen.

Vi ser nemlig sådan på det, at den første lov, som vi netop har behandlet, er en regulær lov om tilskud til anlæg i de mindre erhvervsområder, både i håndværk og industri. Men det lovforslag, vi nu skal i gang med, om statsgaranti for driftslån, der har til formål at muliggøre en omstilling til nye produktioner og nye markeder for disse mindre virksomheder med for industriens vedkommende op til 75 ansatte, hænger for os at se nøje sammen med det andet, fordi det er givet, at med den afmattede situation, landet og verden i øvrigt økonomisk står i i dag, vil det være meget vanskeligt for firmaer på dette plan at skaffe kapital ad normal vej og uden særlig sikkerhedsstillelse både til den investering, der skal skabes i virksomhederne, og til den driftskapital, der er nødvendig, for at de kan komme til at køre som det, jeg anser mange af disse små eller mindre virksomheder for at skulle være, nemlig underleverandører til en række af de store virksomheder, som lovforslaget om bistandsfonden omfatter. Det er altså en række af de store virksomheder, som måske og forhåbentlig for manges vedkommende kun midlertidigt er særlig hårdt trængt af den afmatning, der har ramt hele verden, efter at olieprisstigningerne satte ind. Det er altså sådan for os, at det er afgørende, at disse virksomheder med det lavere antal ansatte virkelig får mulighed for også at skabe sig en varig virksomhed og beskæftigelse som selvstændige erhvervsdrivende, men i vid udstrækning også som underleverandører til større virksomheder. Derfor mener vi ikke, at disse ting kan adskilles.

Vi ved alle sammen, at den af de tre love, vi behandler her, der har været mest stormomsust, har været den om den såkaldte

bistandsfond til konjunkturramte erhvervsvirksomheder. Jeg vil da gerne have lov at sige, at jeg anser denne lov for ganske betydningsfuld i den nuværende situation, og jeg kan ikke lade være med at sige lidt om den nuværende situation.

Det var jo sådan, at i 1960erne og i de første par år i 1970erne havde vi en højkonjunktur, som mange vel egentlig aldrig troede ville ændre sig, og så pludselig i 1973 og ikke mindst i 1974 ændredes situationen meget alvorligt, så alvorligt, at det ikke er uden grund, at folk af min årgang, de, der er født i 1917-18-19-20, de, der har oplevet 1930erne, uvægerlig med den situation, vi står i i dag, kommer til at tænke tilbage på 1930erne og på det, vi oplevede i vore egne barndomshjem.

Jeg tænker her naturligvis først og fremmest på den store arbejdsløshed, der for dem, der i dag er unge, i hvert fald hidtil har været et fuldkommen ukendt begreb, og hverken de selv eller deres forældre ved, hvordan man skal tackle det, hvordan man skal gribe det an, hvordan man egentlig skal leve med det og i det. Det giver nogle menneskelige brydninger både hos den unge selv og også i forholdet mellem den unge og hans eller hendes forældre, som er af et omfang, som kun vi, der husker 1930erne, virkelig forstår.

Jeg siger ikke dette for at genkalde 1930erne, for jeg ønsker ikke for min værste fjende, at en sådan situation skulle opstå igen, men jeg siger det, fordi jeg håber, at vi vil lade være med at tale om disse ting her, som om det er noget, der er erhvervslivets problemer, for erhvervslivets problemer siger egentlig ikke så forfærdelig meget for mennesker; det er ligesom noget, der ligger dem mere på afstand. De ved alle udmærket, at de har en arbejdsplads, de, der er heldige at have én. Andre husker den, de har haft, men begreberne er dem fjerne. Derfor håber jeg meget, når vi taler om disse ting, at vi så virkelig vil gøre os selv klart, at løsningen af det, vi kalder virksomhedsproblemer, vel nok er virksomhedsproblemer, men det er først og fremmest menneskelige problemer. Det er menneskelige problemer for de ansatte og for de arbejdsløse, men det er det også for virksomhedernes ejere, det skal ikke nægtes, og det skal ikke skjules.

Det bedste bevis på, at folk har forstået

[Lyshølt Hansen.]

alvoren i den situation, vi er i, er den ændring, der er sket i det private forbrug, hvor det har vist sig, at trods skattenedsættelser er det private forbrug i den forløbne del af indeværende år gået ganske klækkeligt ned, og det skulle man jo ikke vente. Hvad er årsagen? Ja, det er den ganske enkle, at folk er usikre, folk er bange for fremtiden, de vil have noget at stå imod med, og derfor sparer de, der har arbejde, op, og andre trænges og sætter deres forbrug ned, fordi de i stedet for en løn må klare sig med en understøttelse.

Som forholdene er i dagens Danmark, er der ingen tvivl om, at vi har to hovedproblemer. For det første de langsigtede, fundamentale svagheder i økonomien. For det andet de kortsigtede, akutte problemer i økonomien og i en række hårdt ramte og stærkt og hårdt truede brancher og disses enkeltvirksomheder.

De langsigtede problemer som kapitalmarkedet, fortjenstmargenens størrelse, lønningerne, rentens andel i vor økonomisk svage situation må der efter min mening arbejdes dybtgående med også på baggrund af bl. a. PP II, som vi ikke har ofret alverdens tid på herinde. Og med den måde, hvorpå overenskomstsituationen løstes, med den til overenskomstsituationens løsning tilsluttede øvrige lovgivning og med det rentefald, der er sket, skulle der være rimelig tid til at gå i dybden med landets og erhvervslivets langsigtede, fundamentale økonomiske svagheder.

Vi kan imidlertid ikke lade 5 og 7 være lige over for de uhyggelige kortsigtede problemer, vi står med, hvor virksomhedslukninger, konkurser, moratorieordninger og over 100.000 ledige hører til dagens orden. Det må være sådan, at alt, hvad der kan gøres ikke alene for at stabilisere situationen, men også for at vende den, må gøres, og det må gøres nu, det er vort ansvar herinde.

Jeg ved som sagt ikke, om handelsministeren med sit forslag om bistandsfonden til konjunkturramte erhvervsvirksomheder har fundet de vises sten, men jeg værdsætter, at der gøres dette forsøg på at løse store akutte problemer. At forslaget ikke er helt umuligt, — det er der jo nogen der gerne har villet gøre det til — fremgår af den indbydelse, der er kommet til erhvervsudvalget fra Forenin-

gen af danske Civiløkonomer til deltagelse i en konference over emnet „Den kriseramte virksomhed“ på børsen mandag den 21. april. Jeg vil gerne fra den indbydelse citere bare nogle få linjer. Der står i den:

„Foreningen af danske Civiløkonomer har som repræsentant for erhvervslivets professionelle ledelse anset det for at være væsentligt at få belyst forholdene omkring virksomheder i krise.“

Og derefter står følgende:

„Det er vor opfattelse, at en stor del af de virksomheder, der likvideres herhjemme, i virkeligheden er sunde virksomheder og burde have overlevet til gavn for erhvervslivet og samfundet.“

Der er altså trods den kritik, vi har set, og trods den kritik, jeg godt er klar over også vil blive rejst her i dag, en række højtanskrevne folk fra den professionelle ledelse i det erhvervsliv, vi har, der siger, at her er et problem, som vi ikke bare kan feje til side hverken ud fra nogle ideologiske eller andre synspunkter, hvis ellers vi vil løse den menneskelige opgave, vi står over for at skulle løse.

Jeg tror netop, at der i den indbydelse og i den konferences tema, i virkeligheden ligger skjult baggrunden for og måske også for os vejledningen i nogle af de ting, der peges på i ministerens lovforslag.

Jeg skal bare nævne nogle af emnerne, fordi det er dem, jeg regner med vi også efterfølgende i fred og ro kan drøfte i erhvervsudvalget.

Nogle af emnerne er: „Kreditors og debitors problemer i relation til den kriseramte virksomhed.“ „Vurdering af overlevelseschancer.“ Det er jo noget af det, vi alle sammen vil sige er en af vanskelighederne i hele problematikken, at vurdere på en måde, som er nogenlunde acceptabel. Et andet emne er: „Juridisk-økonomiske problemer i forbindelse med krisen.“ Endelig er der: „Overlevelsplaner, tidsbegrænsninger, betalingsstandsninger, moratorier, akkord, likvidation, konkurs osv.“

Jeg har gerne villet nævne disse ting, fordi jeg anser det for tvingende nødvendigt, at alle vi herinde, uanset hvilken principiel opfattelse vi kan have af dette samfund, påtager os ansvaret for den situation, vi har bragt en række mennesker i, nemlig at det, som er nævnt i grundloven: retten

[Lysholt Hansen.]

til arbejde, ikke kan opfyldes, og søger efter bedste evne og i den udstrækning, vi har økonomisk råd til det — og det har vi, vi har nemlig ikke råd til at lade være — at skabe beskæftigelse til befolkningen.

Det er hårdt at sige, at den og den erhvervsgren skal lukke og gå ned og hjem, fordi den er der ikke behov for fremtidig. Det er særlig hårdt, når det rammer et bærende erhverv i et lille bysamfund eller egnessamfund. Derfor er jeg glad for, at der ifølge lovgivningen kan tages netop egnsudviklingsmæssige hensyn.

Jeg må også have lov at sige, at når jeg betænker, hvor mange der igennem årene har været villige til at slagte virksomheder, der senere hen har vist sig uhyre levedygtige og betydningsfulde for det danske samfund, så tror jeg nok, vi skal tænke os godt om, inden vi afviser de lovforslag, der ligger her.

Jeg havde den oplevelse efter krigen at arbejde i tekstilbranchen i Ikast, og jeg tror, jeg kan sige, at der var ikke mange, der gav denne branche nogen chance for at overleve, men der var mennesker, der viste, at det kunne lade sig gøre for denne branche ikke alene at overleve, men også at komme til at eksistere som en givtig eksportmæssig virksomhed.

Der er også folk, der har været mere end villige til at standse sukkerproduktionen i dette land ud fra nogle synspunkter om, at det skulle overlades til u-landene. Det er sådan, at i dag står vi i den situation, at u-landene ikke kan tilfredsstille behovet, og at sukkerfabrikkerne skal udvide deres produktion. De har været til gavn for det danske samfund.

Jeg skal slutte med ganske kort at sige, at jeg tror, det er svigtende afsætningsmuligheder, det er for store lagre, og det er svigtende indtjening, der er skyld i den situation, vi står i i dag, og afgørende for denne lovgivnings gennemførelse må naturligvis være, at der er sikret indtjeningsmulighed i det erhvervsliv, som vi skal støtte.

Wichmann Madsen (V):

Selv om den højtærede handelsminister har ikklædt lovforslaget mange gode ord i bemærkningerne og hr. Lysholt Hansens store strejftog tilbage til trediverne har

gjort indtryk på mig, beklager jeg ikke at kunne se nogen realistisk erhvervsstøtte i lovforslaget om bistandsfonden. Når hr. Lysholt Hansen henviste til tekstilindustrien, hvor vi formåede at overleve selv de værste spådomme, vil jeg lige gøre opmærksom på, at det ikke var ved hjælp af en statslig bistandsfond.

Danmark har en lang række pengeinstitutter og finansieringsformidlere, der meget professionelt og dygtigt har taget sig af finansieringen af erhvervslivet. Når der i en nedgangskonjunktur som den, vi har gennemgået i de sidste par år, er en række virksomheder, der er kommet i vanskeligheder, har langt de fleste fået hjælp fra deres sædvanlige pengeforsynere, der gennem et indgående kendskab til virksomhedernes daglige drift normalt altid er parate til at hjælpe, endog helt ud til grænsen af det forsvarlige. Enkelte virksomheder er efter en nøje vurdering af de personer, der hidtil har klareret kreditværdighedsvurderingen, desværre blevet standset med økonomisk ruin for indehaveren og arbejdsløshed for de ansatte som følge. Dette giver også et tab til kreditgiveren, der derfor normalt strækker sig lidt længere end helt forsvarligt. Hvis der overhovedet øjnes noget håb om en fortsættelse af virksomheden, vil den normale långiver være lige så interesseret i en fortsættelse af virksomheden som låntageren.

Efter det her foreliggende lovforslag mener handelsministeren, at en nedsat fondsbestyrelse skulle have bedre muligheder for at vurdere, om virksomheder er levedygtige, end de mennesker, der har fulgt disse virksomheder gennem måske hele deres eksistens. Det tror jeg desværre ikke på, helt bortset fra at det under normale forhold vil være en alt for langsommelig fremgangsmåde, hvis nye folk skal sættes ind i virksomhedens vanskeligheder og dens baggrund, så hjælpen kan komme i tide. Jeg tror altid, den her vil komme for sent.

Så er der yderligere det, at det er et midlertidigt forslag, der skulle tage sigte på at afhjælpe de akutte vanskeligheder. Jeg kan egentlig ikke se, hvordan man, hvis man får sådan en fond stablet på benene, overhovedet nogen sinde skulle komme af med den igen. Jeg tror ikke på, at man kan finde en fondsbestyrelse, der kommer til at bestå af overmennesker, og at disse skulle være bety-

[Wichmann Madsen.]

delig bedre til at vurdere end de lokale eksperter, om en virksomhed er syg eller sund. Det bliver blot et nyt offentligt organ, der endda i visse tilfælde kan komme til at virke konkurrenceforvridende på pengemarkedet, og det kan selvfølgelig ikke være nogen hensigt i sig selv.

Den eneste måde, vi i venstre mener at samfundets og erhvervslivets øjeblikkelige vanskeligheder kan afhjælpes på er ved at fjerne de kilder, der gør virksomhederne syge. Det er den høje rente, vort høje omkostningsniveau, den manglende styring af det offentlige forbrug og den stærke vækst på de offentlige forbrugsområder, der er årsagerne, som vi må sætte ind imod. Hvis vi gør det, kan vi gøre erhvervslivet konkurrencedygtigt, og hvis det bliver konkurrencedygtigt, får det helt automatisk sin sundhed tilbage. Finansieringsproblemerne vil da blive løst på normal vis og den fulde beskæftigelse genoprettet.

Vi tror altså ikke, at dette lovforslag har nogen særlig sund indvirkning på produktion og beskæftigelse, og derfor kan vi ikke medvirke til dets gennemførelse.

Røtzler Møller (V):

Jeg skal specielt koncentrere mig om lovforslaget om garantistillelse for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder.

Tidligere i denne samling har vi behandlet et radikalt forslag til folketingsbeslutning om statslig garantistillelse for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder, der havde meget til fælles med det lovforslag, vi nu behandler, og jeg skal derfor henvise til mine bemærkninger i folketingets forhandlinger, sp. 824-825, men dog gøre følgende bemærkninger hertil også.

En ekstraordinær situation kræver ekstraordinære foranstaltninger, står der i lovforslagets bemærkninger. Det kan være rigtigt. Spørgsmålet bliver så, hvad handelsministeren forstår ved de rigtige foranstaltninger.

For at modtage et statsgaranteret driftslån skal virksomheden ifølge lovforslaget være veldreven, og driftslånet skal anvendes til en omfattende omstillingsproces ved optagelse af nye produktioner og/eller nye markeder. Hertil kommer så nogle mere

formelle ting om virksomhedernes størrelse og om, at driftslån kun kan gives til håndværksmæssig eller industriel fremstillingsvirksomhed.

Socialdemokratiet og tidligere det radikale venstre frembærer med deres lovforslag et helt nyt princip, nemlig at staten skal være med til at dække en driftsrisiko, der ligger ud over sikkerheden i virksomhedens reale værdier. Vi tror ikke, det er en sund tanke. Det kan forflygtige virksomhedens og pengeinstitutternes ansvar på længere sigt. Vi tror, at virksomheden selv skal bære det fulde ansvar for sin egen udvikling, for sin produktion og afsætning med de glæder og med de sorger, sådan noget medfører for virksomhedens medarbejdere, ejere og for samfundet i øvrigt.

Statens ansvar og vort politiske ansvar er at tilrettelægge de erhvervsmæssige forudsætninger på en sådan måde, at erhvervene kan udvikle sig på en hensigtsmæssig måde. Når vi har nogle — og for tiden ret store — erhvervsmæssige og beskæftigelsesmæssige problemer, er det, fordi vi ikke har kunnet opfylde disse forudsætninger. Høj rente, store omkostningsstigninger og udvidelse af det offentlige forbrug år for år er ikke et grundlag for et hensigtsmæssigt erhvervsklima hverken for lønmodtagere, ejere eller for samfundet i øvrigt.

Jeg vil igen ved behandlingen af dette lovforslag pege på, at vi skal søge at give de små virksomheder det, de store virksomheder har i rigt mål, nemlig ekspertise. Lovforslaget rummer i sine bemærkninger om konsulentbistand noget herom. Venstre vil gerne give dette en mere central placering i det forestående udvalgsarbejde.

Skulle en veldreven virksomhed i dag mangle kapital i forbindelse med en omfattende omstillingsproces, vil virksomheden i dag også kunne opnå lån i et pengeinstitut. Forudsætningerne er selvfølgelig, at virksomheden har et godt renommé i det pengeinstitut eller de pengeinstitutter, man har forbindelse med.

Lovforslaget betræder en ny vej, som vi mener er farlig, og som vi derfor ikke ønsker at betræde. I øvrigt vil jeg henvise til mine bemærkninger om denne erhvervsgruppes finansieringsproblemer i forbindelse med lovforslaget, som vi behandlede tidligere her på dagen.

Glensgård (FP):

Valget den 9. januar gav jo ikke helt det resultat, der var tilsigtet fra venstres side. Ganske vist fik venstre en del af den fremgang, som Gallup havde givet dem, men hvor kom denne fremgang fra? Fra de partier, der igennem hele 1974 havde bøjet sig i støvet for en Hartlingregering, de partier, der stod sammen med venstre om den nødvendige politik.

Vi kan alle huske, hvordan hr. Poul Hartling den 3. december fremlagde et valgmanifest: helhedsplan 1975. Da vi så i weekenden den 8.-9. marts skulle gribe ind i overenskomstforhandlingerne, viste der sig en skavank hos partiet venstre, som bestod i, at partiet havde læsevanskeligheder. Venstre sagde sammen med et flertal i folketinget den 5. december, at Danmark skulle have en omkostningspause. Men hvad fik vi? Vi fik en lønstigning på 15-16 pct., hvor Vesttyskland til sammenligning fik en lønstigning på 6-8 pct. pr. år. Derfor stillede fremskridtspartiet et ændringsforslag til den indkomstpolitiske lovgivning. Dette ændringsforslag var den bedste del af venstres helhedsplan, nemlig forslaget om en omkostningspause. Fremskridtspartiet fik ikke tilslutning nok til sit ændringsforslag eller rettere sagt, der var kun 24 mandater, der ønskede denne omkostningspause.

Venstre fik også andet ud af at udskrive dette årtis mest unødvendige valg. Det lykkedes nemlig at skaffe en socialdemokratisk mindretalsregering. Hvilken gestus over for de vælgere, der havde tillid til, at venstre nu ville føre en politik, hvor besparelser på det offentlige budget ville blive en af grundpillerne i dansk politik. Men vi fik en Anker Jørgensen-regering og dermed en regering, som med sin politiske opfattelse ønsker, at staten skal administrere så mange af borgernes penge som muligt.

Det skal ikke og må ikke lykkes for de gamle partier at vende tilbage til den sædvanlige gænge, som medfører flere byrder for arbejdstager og arbejdsgiver. Vi skal have genoprettet investeringslysten og arbejdsglæden. Vi skal have de 150.000 ulykkelige arbejdsløse i arbejde, men det sker bare ikke gennem de forslag, som regeringen har fremsat.

Under forhandlingen om den indkomstpolitiske løsning lykkedes det forligspartierne

at gribe ind i pengeverdenen med et forslag om en rentemarginalordning. Har folketinget stadig væk troen på, at staten er bedre til at drive pengevirksomhed end pengeinstitutterne? Fremskridtspartiet mener stadig, at pengeinstitutterne bedre kan drive den slags end statsmagten. Vi mener stadig væk, at en styring fra statsmagtens side ikke er tilladelig på pengeområdet.

Fremskridtspartiet havde i sidste uge et forslag om ophævelse af kreditformidling til behandling, og i dag har hr. Svend Andersen (Rosk. a.) haft et spørgsmål til finansministeren gående ud på at ophæve låneløftet. Hvis det skal siges mildt, fik vi ikke særlig megen opbakning af vores bestræbelser på at frigøre erhvervslivet for disse tvungne åg, som er blevet pålagt det gennem de sidste mange år. Der burde være en regel om, at vi ikke havde mulighed for at pålægge erhvervslivet nye restriktive bestemmelser, før befolkningen i bred almindelighed havde fået ophævet andre restriktive bestemmelser, forstået på den måde, at såfremt vi ikke gør det, vil vi i løbet af en kort årrække ikke længere have vor handlefrihed.

Jeg tror, at handelsministeren har fremsat disse forslag i en dårlig socialdemokratisk ånd. Det fremgår i hvert tilfælde af teksten og bemærkningerne, at vi nu skal indføre en ny tilskudsordning, i et af lovforslagene endog gennem en fond. Der er sikkert ikke mange, der ikke kender de socialdemokratiske tanker om fondsdannelser.

Der er i forslagene nogle bemærkninger, som vi fuldt ud kan tilslutte os, nemlig at en del erhvervsvirksomheder er i likviditetsvanskeligheder. Havde socialdemokratiet og regeringen disse virksomheder i tankerne både dag og nat, ville vi have undgået flere tragiske og for samfundet skadelige virksomhedslukninger. Tror den socialdemokratiske regering, at det gavner erhvervslivet, at der kastes obligationer på markedet til en nominal værdi af 6 mia kr.? Er det undgået regeringens opmærksomhed, at en del banker på grund af rentemarginalordningen nu er tvunget til at investere i værdipapirer og dermed fastlåse de pengemidler, som skal bruges i erhvervslivet? Hvor længe vil regeringen og et flertal i dette folketing pålægge skatteyderne nye byrder? Tør regeringen ikke atter fremlægge et forslag om tvungen opsparring? Er det den reelle begrundelse

[Glensgård.]

for, at vi har fået en opsparingsordning kaldet indenlandslån? Denne fastlåsning af likvid kapital vil jo ikke ligefrem styrke vores erhvervsliv og vil således medvirke til nye virksomhedslukninger.

Regeringen vil nu sikre sig, at der bliver oprettet en statslig fond til at afhjælpe de problemer, der kan blive for de virksomheder, der kommer i økonomisk krise. Det virker ligesom slangen, der tror, den kan leve af at bide sig selv i halen. Det er ikke fremskridtspolitik. Vi ønsker at gribe om ondets rod.

Partilederne i gammelparterne er stort set de samme, som i de glade 1960'erne beviste, at de ikke havde dygtighed, fantasi og styrke nok til at styre landet under fornuftige, gode vilkår. Det er dem, der har hovedskylden for, at vor økonomi er blevet så svag, at vi røg ud i den store katastrofe, lige så snart vanskelighederne meldte sig. Heraf kan vi lære, at vi ikke skal lade os narre ind i traditionelle løsningsmodeller à la hr. Per Hækkerup m. fl.

En snes gange eller mere har disse gammelpolitikere fortalt os, at nu havde de løsningen, som klarede Danmarks problemer for bestandig, men hver gang har det vist sig ganske få måneder efter, at ofrene blev båret forgæves, og at det blot gik værre og værre. Årsagen hertil har været, at politikerne ikke har villet eller ikke har haft mod til at gøre noget ved grundskavanken i dansk økonomi: de svulmende offentlige udgifter. Helbredelsesmetoden er derfor ganske logisk: at indskrænke pengeforbruget hos stat, amt og kommune.

Vi er nu imidlertid kommet så nær katastrofens rand, at der må handles drastisk og resolut, og vi kun kan tillade os løsninger, som mildner inflationen, hjælper vor dødsfarlige valutamangel, mindsker de direkte skatter og afskaffer den ulykkelige arbejdsløshed.

De foreliggende lovforslag fremsat den 19. marts 1975 af handelsministeren betyder et omkostningsfordyrende led, som medvirker til, at den linje, som vælgerne lagde den 9. januar, ikke længere kan føres ud i livet. Jeg er ganske klar over, at det heller ikke er socialdemokratisk tankegang at mindske de offentlige udgifter og dermed bane vej for en skattelettelse.

Ser vi på lovforslaget om finansieringsbi-standen til de veldrevne virksomheder i nød, som man kaldte det under sidste valgkamp, vil jeg gerne fra handelsministeren have en nærmere belysning af § 3, formålsparagrafen. Er det ministerens opfattelse, at hovedbetingelsen for støtte skal ligge i antallet af arbejdstagere? Det er sikkert den betydning, regeringen bruger i sine oplysninger til dansk arbejderbevægelse, men det er ikke altid sådan, at en virksomhed med mange arbejdstagere er en veldrevet virksomhed set med en økonoms øjne. Mange store gennemrationaliserede virksomheder bidrager til vor slunkne valutakasse med kolossale beløb uden at have det store antal arbejdstagere. Såfremt ministeren også ønsker at hjælpe disse virksomheder, må ministeren være opmærksom på, at det ofte netop er disse virksomheder, der har det største kapitalbehov.

Efter § 4, stk. 2, ser det ud til, at det er den kommende ledelse af fonden, der skal fortælle erhvervsvirksomhedsledelsen, hvordan produktionen skal drives. Hvis der menes noget andet med dette stk. 2 i § 4, tror jeg, ministeren skulle have brugt et andet ordvalg.

Når man derefter ser på fondens ledelse, er det ministerens opfattelse, at et sådant team har mulighed for at vurdere, om maskinfabrikken X i Skagen eller entreprenørfirmaet Y i Glostrup drives på en ansvarlig måde. Eller er det ikke nærmere sådan, at ministeren med oplysninger fra forbindelser som f. eks. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og LO mener at kunne påvirke udviklingen inden for industrien i retning af de linjer, der ønskes fra disse to organisationers side?

I § 6 fastsættes det, at fondsledelsen selv bestemmer sin forretningsorden og fondens vedtægter. Helt ærligt: kunne ministeren ikke have fuldendt det arbejde, ministeren omtaler i sin skriftlige fremsættelse, femte afsnit?

Forslaget, som det er fremlagt for folketinget, minder nærmest om et moderne statsstøttet kunstværk uden hoved og hale, ja, måske mest det første.

Ministeren siger i sin skriftlige fremsættelse således — jeg tillader mig at citere:

„... at fondens vedtægter og praksis udformes således, at loven vil blive admini-

[Glensgård.]

streret med den største agtpågivenhed over for enhver risiko af denne art.“

Hvordan hænger det sammen med lovens § 6, stk. 1?

Skulle folketinget komme til den vildfarelse, at der skulle oprettes en sådan bistandsfond, hvad fremskridtspartiet og skatteyderne ikke håber, er jeg overbevist om, at denne fond ville blive administreret bedre, såfremt bankerne i fællesskab fik overdraget administrationen.

Ser man på § 5 om fondens ledelse, må jeg spørge, hvor de store håndværksvirksomheder er, altså håndværksvirksomheder med fra 75 ansatte og derover. Ligeledes må det være en lapsus, at ministeren udpeger en repræsentant for revisorstanden, uden at det sker efter indstilling fra de statsautoriserede og registrerede revisorer i samarbejde.

Til slut vil jeg henlede ministerens opmærksomhed på et af fremskridtspartiet indleveret lovforslag, som jeg tror på vi kan finde flertal for i folketinget med disse mange antibureaukrater, vi har. Lovforslagets tekst er klar og tydelig: totalt ansættelsesstop i den offentlige sektor. Dette blot til oplysning, således at ministeren må være forberedt på, at det ikke vil være muligt at ansætte en juridisk person som direktør for denne gigantfond.

Ved lovforslaget nr. 169 om statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder har handelsministeren helt overgået sig selv. Det må være en forglemelse, at der ikke er indsat en styringsgruppe, et råd eller et nævn til at forvalte denne lovgivning, men at det kun er overladt til Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning. Er ministeren da slet ikke klar over, at dette ikke umiddelbart medfører nyansættelser? Folketinget må tage alvorligt fat på problemerne omkring arbejdsløshed. Vi skal tænke utraditionelt. Jeg er godt klar over, at det vil være for meget at forlange, såfremt gammelpartierne skulle tænke i retning af fremskridtspartiets fremskridtstanker, men alligevel. Hvad med at nyvurdere vort forslag om en omlægning af en del af arbejdsløshedsunderstøttelsen til driftstilskud til erhvervsvirksomheder, der ansætter ledig arbejdskraft? Jeg skal heller ikke undlade at gøre opmærksom på, at vi

ikke kommer ondets rod nærmere ved at fortsætte med disse lapperier.

Vi kender fra forhandlingerne for to måneder siden et udtryk: kludetæpperegningen. Jeg skal undlade at kommentere dette specielle udtryk, men ikke undlade at gøre opmærksom på, at det, dansk erhvervsliv trænger til, i hvert tilfælde ikke er en lovgivning som det kludetæppe, der er fremlagt og vil blive fremlagt af den nuværende regering.

Erhvervslivet trænger til en pause for lovgiveri. Samfundet trænger til, at investeringslysten genoprettes. Det, der sker ved at fortsætte den linje, som er blevet grundlagt under den forrige regering, nemlig linjen om skattelettelse, ved at følge fremskridtspartiets forslag om afvikling af det uduelige indkomstskattesystem, er, at vi atter vil frembringe arbejdsglæden og som nævnt også genoprette investeringslysten, altså få den risikovillige kapital frem i dagens lys og sidst, men ikke mindst, få afviklet den uheldige arbejdsløshed.

Hr. Lysholt Hansen var inde på, at en række folk fra det praktiske erhvervsliv fortalte, at der var mange virksomheder, som kunne være reddet. Det giver jeg hr. Lysholt Hansen ret i. Men hr. Lysholt Hansen glemte at fortælle, at de samme mennesker ikke påpeger, at det skulle være igennem den af socialdemokratiet påpegede statslige bistandsfond.

For at der ikke skal være nogen tvivl, vil jeg slutte med at sige, at fremskridtspartiet ikke ser på dette lovforslag med nogen særlig velvilje.

Ingomar Petersen (RV):

Vedrørende lovforslaget om en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder kan jeg sige, at tanken, ideen og sigtet i den af handelsministeren foreslåede fond som en selvvejende institution tilsyneladende ser meget besnærende ud og vil vel også i visse situationer kunne opfylde sit formål. Men det ville nu egentlig have været rart, om man havde nogle oplysninger om, hvilken størrelsesorden kapitalen til fonden vil kunne få. Hvor store beløb har handelsministeren tænkt sig at Nationalbanken og de private pengeinstitutter skal yde som yderligere

[Ingomar Petersen.]

indskud i fonden ud over statskassens 200 mill. kr.?

Vi vil fra radikal side ikke afvise, at visse virksomheder under den nuværende konjunkturafmatning kan og må have hjælp under en eller anden form, men spørgsmålet er, om ikke den foreslåede fond er et for stort administrativt apparat at stille på benene for så kort en periode. Skal hjælpen være effektiv, skal den i den givne situation være hurtig, og vil en opbygning som her foreslået have mulighed for hurtig indgriben? Man kan stille det spørgsmål, om ikke en ordning med en vis form for statsgaranti for lån i de private pengeinstitutter, som også her i dag skal drøftes, til håndværks- og mindre industrivirksomheder, kunne klare nogle af de i forslaget nævnte problemer.

Ministeren oplyser, at man fra pengeinstitutternes side ikke har stillet sig afvisende over for en medvirken efter nærmere forhandling, såfremt forslaget vinder folketingets tilslutning. Denne oplysning forekommer mig noget betænkelig og kan efter min vurdering ikke ligefrem tydes som en varm anbefaling af forslaget. Jeg vil godt spørge ministeren, om denne formulering skal forstås således, at det ikke er alle pengeinstitutter, der har været positivt indstillet over for forslaget, om man ikke er enig derindenfor. Oplysningerne om, at der i nogle organisationer er en betydelig ængstelse for, at den foreslåede lovgivning kunne føre til konkurrenceforvridninger, var det ligeledes meget rart at høre lidt nærmere om.

Der er mange problemer, som trænger til en nærmere vurdering og belysning under udvalgsarbejdet. Det radikale venstres stilling til en løsning af problemerne vil være afhængig af de oplysninger og vurderinger, som fra ministeriets side samt fra erhvervsorganisationers og pengeinstitutters side vil fremkomme under udvalgsbehandlingen.

Om lovforslaget om statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder dette: det radikale venstre fremsatte jo den 24. januar et forslag til folketingsbeslutning om en statslig garantistillelse for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder. Handelsministeren skal have tak for, at han så hurtigt efter drøftelsen i folketinget, vel godt et par uger, fremsætter et lovforslag, som er helt i tråd,

hvad angår sigte, princip og virkemidler, med det radikale forslag.

Forslaget er nyt og usædvanligt i den erhvervsfremmende lovgivning her i landet. Men i en ekstraordinær situation, hvor vi har pligt til at støtte en erhvervs- og beskæftigelsesfremmende politik til bekæmpelse af den økonomiske krise, vil en sådan midlertidig garantiordning være til stor hjælp for den del af erhvervslivet, som lovforslaget omfatter. Dansk erhvervsliv består overvejende af mindre og mellemstore virksomheder inden for håndværk og industri, og mange af disse trænger til hjælp for at kunne omstille sig til nye produktioner eller nye markeder.

En del af disse virksomheder vil ikke kunne klare sig i den nuværende situation uden støtte og hjælp til driftskapital. Inden for de sidste 3 år er kapitalkravet blevet fordoblet, og mulighederne for lån til den nødvendige omstillingsproces kan være vanskelige. Et samarbejde og en risikofordeling mellem stat og private pengeinstitutter, som lovforslaget lægger op til, vil efter vor formening være til stor gavn for denne del af erhvervslivet. Det er en ny tanke i dansk erhvervslovgivning, og jeg tror, det er en rigtig tanke. Jeg tror, at vi i højere grad skal skabe et samarbejde mellem det private erhvervsliv og statsmagten, ellers tror jeg, at vi på længere sigt ikke har mulighed for at styre og køre et samfund til gavn for produktion og beskæftigelse. Det kan ikke være rimeligt, at ellers gode og sunde virksomheder skal bukke under, fordi de i en kortere periode på grund af en måske nødvendig omstillingsproces kan komme i likviditetsvanskeligheder.

Det er det radikale venstres håb, at dette lovforslag vil få en velvillig og hurtig udvalgsbehandling.

Ninn-Hansen (KF):

Vi har i Danmark en samfundsorden, som vi kalder det privatkapitalistiske system. Det er et godt system, som det konservative folkeparti fuldt ud vedstår. Når vi i dag har økonomiske vanskeligheder med virksomhedslukninger og arbejdsløshed, så er årsagen, at vi ikke har ladet det privatkapitalistiske system fungere fuldt ud, men har givet plads for restriktioner og indgreb samt offentligt forbrug af kapitalen. Det har hin-

[Winn-Kansen.]

dret kapitaldannelse i erhvervslivet. Det er selvfølgelig vor opgave, en opgave for alle, uanset hvilken politisk opfattelse man har, at søge at bekæmpe de vanskeligheder, de bekymringer, der kan fremkaldes af den udvikling, der har været.

Hr. Lysholt Hansen fremsatte mange rigtige bemærkninger herom, som jeg kan tilslutte mig. Jeg skal bare sige, at man jo ikke på nogen måde, hvad hr. Lysholt Hansen heller ikke gjorde, kan tage patent på at ville bekæmpe arbejdsløsheden ved at sige, at det er de og de midler, der skal bruges, hvis vi andre mener, at forslagene har en tendens, der går i en forkert retning i forhold til den samfundsordning, som vi nu engang foretrækker.

Lovforslag nr. 168 om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder går efter min opfattelse imod hele den tankegang, som tilhængere af det nuværende samfundssystem foretrækker. Regeringen vil med dette forslag prøve på at opnå en delvis styring af virksomhederne ved at lade staten afgøre, om en virksomhed skal fortsætte eller ej, eller om den skal have tilført kapital, som skal fremskaffes fra skatteyderne. Det vil blive nye indgreb oven på alle de andre, som har skabt de ulykker, som vi nu har og kender til.

Forslaget har en så principiel karakter, at det igennem folketingets stillingtagen vil vise sig, om der er et flertal, der vil forsvare det privatkapitalistiske system, eller om der er et flertal, der er på glidebane i retning af et system, hvor staten bliver alt for dominerende. Det konservative folkeparti kan ikke tilslutte sig forslaget om den statslige bistandsfond.

Jeg skal herefter gøre nogle bemærkninger om handelsministerens fremsættelsestale, som er et studium værd. Efter mine indledende bemærkninger kunne man tro, at det var et studie i rødt, men det synes jeg nu ikke det er. Jeg synes måske snarere, det er et studie i et forsøg på at fjerne eller i hvert fald angive, at man vil fjerne noget af den smukke farve, jeg før omtalte.

Handelsministeren gør nogle bemærkninger om banker og sparekasser og siger, at forslaget ikke er udtryk for mistillid til dem. Ikke mindst sparekasserne, vil jeg da tro,

vil sikkert blive glade for, at handelsministeren siger det. Det beklagelige er, at handelsministeren anser det for nødvendigt at sige det. Om der er tale om mistillid eller ej, kan man være i tvivl om, når man ser de sidste bemærkninger i samme afsnit, hvor handelsministeren begrundet lovforslaget med disse større tabsrisici end normalt, der er for pengeinstitutterne i øjeblikket. Det kan jo let opfattes således, som en af ordførerne sagde under den tidligere behandling, at banker og sparekasser er for tilbageholdende. Men hvis man ser på de likvidationer, der har fundet sted, får man så det indtryk, at banker og sparekasserne har været for tilbageholdende? Får man tværtimod ikke det indtryk, at de har været meget langmodige, når man ser de tab, det jo ofte drejer sig om også for deres vedkommende?

Så taler handelsministeren i samme forbindelse om det ekstraordinære lånebehov. Ja men hvorfor opstår dette lånebehov? Det opstår bl. a., fordi man på grund af den økonomiske politik, som dette forslag er et led i, fordi man får for store offentlige udgifter, anser det for nødvendigt at fastholde de låneløfter, der er i øjeblikket. Hvis man forhøjede dem, ville banker jo fuldt ud være i stand til at efterkomme det, som jeg går ud fra er den saglige mening med dette forslag. Når man tænker på, at regeringen, netop fordi den udvider den offentlige udgiftspolitik også med love af denne karakter, føler sig nødsaget til at inddrage pengemassen igen ved udstedelse af nye statsobligationer, så må man igen sige, at man altså fratager erhvervslivet eller, om man vil, banker en kapitalmulighed, der kunne være til stede og anvendes til det formål, som man kunne anvende det til og dermed spare et lovforslag af denne karakter.

Jeg vil også gerne spørge handelsministeren, når det i fremsættelsestalen omtales, at midlerne her skal anvendes efter en vurdering, der er virkelig sagkyndig: hvem er det, der er i stand til at udøve denne virkelig sagkyndige vurdering i forhold til dem, der hidtil har måttet vurdere, om en virksomhed burde fortsætte eller ej?

Handelsministeren gør nogle bemærkninger om de udtalelser, der er fremsat af forskellige organisationer, også bankers og sparekassers. Jeg synes næsten, det fortjener at

[Ninn-Hansen.]

blive læst op, hvad handelsministeren siger om pengeinstitutterne:

„Fra pengeinstitutternes side har man ikke stillet sig afvisende over for en sådan medvirken efter nærmere forhandling, såfremt lovforslaget vinder folketingets tilslutning.“

Ja, det er i hvert fald ikke noget nyt for mig, at pengeinstitutterne vil overholde landets love. Men det, der har interesse, er selvfølgelig: hvad siger pengeinstitutterne til dette lovforslag og dets principper, og det er det, vi i hvert fald ønsker at få at vide, og også få at vide på en sådan måde, at det kommer til offentlighedens kundskab. Hvis man ønsker det, er det måske bedre at vente til udvalgsbehandlingen, for så er møderne jo lukkede, og så er der større interesse for at få at vide, hvad det er, der er blevet sagt. Men hvis handelsministeren vil oplyse det her i dag, er det da også udmærket.

Vi ønsker også gerne oplysninger om det andet, handelsministeren kommer ind på, nemlig hvad forskellige organisationer har sagt — efter min mening meget rigtigt — om den konkurrenceforvriddning, der har fundet sted. Hvilke organisationer er det, og på hvilken måde har de sagt det?

Jeg er selvfølgelig helt klar over, at handelsministeren selv synes, at han med dette lovforslag er nået ud over det, det er naturligt at komme med som lovforslag fra hans hånd. Det fremgår vel af de forsikringer, handelsministeren kommer med om, at det er en usædvanlig foranstaltning, og at den da ikke skal vare lang tid, det er en kort overgangstid osv. Men dér har man vel lov til at være skeptisk; når noget er sat i gang lovgivningsmæssigt, så har det efter erfaringen meget svært ved at ophøre.

De principielle bemærkninger, jeg har gjort, gælder i vidt omfang også lovforslag nr. 169. Vi vil selvfølgelig gerne i erhvervsudvalget høre nærmere om, hvordan man har tænkt sig at man skal virke med dette lovforslag, men jeg skal ikke gøre flere bemærkninger om det, for jeg har et par bemærkninger om et andet studium, som man vel egentlig også må interessere sig for, nemlig studiet af hr. Glensgård.

Jeg har egentlig sjældent mødt så lidt situationsfornemmelse og mangel på forståelse

for, hvad sagen drejer sig om, som den, der fremgik af hr. Glensgård's tale. Her er vi i en situation, hvor det virkelig drejer sig om principper, og hvor det drejer sig om, hvorvidt der i dette ting er et flertal for det ene eller det andet princip, en situation, der selvfølgelig nok kunne opfordre til et vist sammenhold hos dem, der ønsker at modvirke den altdominerende indflydelse, som staten kan få, hvis man fra den side får held i sine bestræbelser. Og hvad gør så hr. Glensgård? Søger han at arbejde for dette sammenhold? Nej, han holder en tale, som vi mindst har hørt 1011 gange før, om dette med gammelpartier og gammelmandsagtige og gammelsnaps, og hvad det hedder alt sammen. Det kender vi til trivialitet, og ingen gider selvfølgelig svare på det. Jeg ved da godt, at det piner hr. Glensgård, at han har medvirket til, at vi har den nuværende regering, for det er selvfølgelig klart, at når han angreb venstre for det, så er det den dårlige samvittighed, for ethvert barn her i landet ved, at vi ikke havde haft denne regering, hvis hr. Glensgård's parti ikke havde opført sig, som det gjorde. Men lad dog det være historie.

Det, der er lidt trist, synes jeg, er, at hr. Glensgård, når vi står over for en sådan principiel sag, med dette angreb på dem, han skulle holde sammen med, prøver på at støtte den nuværende regering yderligere og få den til at fremme lovforslag af denne karakter. Det synes jeg ærlig talt er noget trist, og så skal jeg helt lade ligge den selvovervurdering, både med hensyn til parti og person, der lå i den tale, hr. Glensgård holdt; den svarede overhovedet ikke til den kvalitet, talens indhold havde.

Poul Dam (SF):

Når man nu lige har hørt hr. Ninn-Hansen, så kunne man jo let få det indtryk, at det her drejer sig om to supersocialistiske forslag, som vil betyde et voldsomt anslag mod det privatkapitalistiske system. Sådan er jeg ikke helt i stand til at se det. Jeg synes i og for sig, at det er to forslag, der ville passe udmærket ind i det privatkapitalistiske samfund, sådan som det efterhånden har udviklet sig her i landet.

Jeg er altså hverken i stand til at svinge mig op til stor forargelse eller til meget voldsom begejstring over det. Jeg synes, at

[Poul Dam.]

der her er tale om to praktiske indgreb i den nuværende situation, som i hvert fald bør overvejes og behandles grundigt i erhvervsudvalget, så man kan se, om der herigenem kan gøres noget for det betrængte erhvervsliv. Det drejer sig jo først og fremmest om at bekæmpe arbejdsløsheden. Hr. Lysholt Hansen kom med en række betragtninger om, hvordan vi, som har oplevet 1930'erne, må se på det, og dem er jeg ganske enig i.

Det drejer sig om at hjælpe erhvervslivet på finansieringsfronten, og efter at man nu i mange år har snakket om, at opsparingen var for lille her i landet, så er det vel ikke helt urimeligt, at man prøver at fremskaffe kapital på anden måde, således at virksomheder, der er i kapitalmangel, kan få en hjælp. Det, der for mig at se er problemet, er, hvordan man udvælger de virksomheder, der skal have lånene af den ene og den anden art. Har man opstillet de rette kriterier? Har man fået det rette apparat? For der er naturligvis tale om en udvælgelse. Man har en vis mild styring af en lille del af erhvervslivet gennem dette. Jeg synes nok, at apparatet her er forholdsvis spinkelt, og jeg er ikke sikker på, at der kan foregå den styring, som man godt kunne ønske sig.

Jeg er ikke så forfærdelig begejstret for den bestyrelse, som fonden i lovforslag nr. 168 skal have. Jeg synes f. eks. at man mangler funktionærernes organisation i den, den kunne lige så vel placeres ind som Landsorganisationen. Jeg synes, at Foreningen af Statsautoriserede Revisorer måske kan tilføre fonden en sagkundskab, men den kan man jo også få på anden måde end gennem bestyrelsen.

Først og fremmest vil jeg da gerne sige, at det for mig ville være meget væsentligt, om man kunne få indføjet regler om, at de beskæftigede i de virksomheder, som skulle hjælpes efter lovforslag nr. 168, fik lejlighed til at udtale sig og fik en væsentlig medindflydelse på, hvad der skete. Det, der for mig at se er problemet ved en lang række af de virksomhedslukninger, vi har haft, er, at beslutningerne vedrørende virksomhedslukningerne ikke er foretaget af den lokale ledelse, endsige af medarbejderne, men er foretaget af kapitalejere og andre høje herrer meget langt borte, undertiden af folk, der

sad i udlandet, når det var multinationale selskaber, der havde en eller anden forbindelse hertilands. Denne kendsgerning synes jeg også manglede i hr. Ninn-Hansens analyse. Det privatkapitalistiske samfund, hr. Ninn-Hansen forestiller sig, er et pænt lille hyggeligt dansk samfund, ikke et samfund, hvor disse meget store udenlandske magter gør sig gældende.

De beslutninger, der tages på dette område, tages undertiden under henvisning til likviditetsmangel og andre midlertidige økonomiske vanskeligheder. Det, der bl. a. vil kunne opnås ved gennemførelse af love som disse, ville være, at denne undskyldning blev frataget virksomhederne, og at man fik mulighed for at gribe ind over for truende virksomhedslukninger med en klar demonstration af, at de ikke er nødvendige, det er muligt at yde den fornødne hjælp, der er ingen undskyldning for at berøve en by eller en egn så og så mange arbejdspladser. I dette ligger der noget positivt, og vi vil som sagt gerne være med til at gennemføre dette, idet vi fuldstændig er klar over, at det socialistiske tusindårsrige ikke er opnået herigennem.

Poul H. Møller (KrF):

Lovforslag nr. 168 er jo en midlertidig lov, og der er tale om en hjælp til ellers sunde virksomheder, der — som det er anført i § 3 — som følge af konjunktur nedgang midlertidigt er ramt af afsætningsvanskeligheder, og som den fond, der skal administrere loven, skønner vil kunne klare sig gennem sine øjeblikkelige vanskeligheder ved den ydede bistand, altså ikke blot en udsættelse af en lukning. Jeg er klar over, at det kan blive en meget vanskelig sag at vurdere, hvorvidt en virksomhed er levedygtig eller ej — analogt med det dødkriterium, der snakkes så meget om i dag — så måske er sammensætningen af bestyrelsen for fonden ikke den helt rigtige, men det kan man jo drøfte i udvalget.

Der er i hvert fald tale om en midlertidig lov, og det udtrykkes, at der forhåbentlig kun er tale om en kortvarig krisesituation for disse konjunkturramte virksomheder. Om det er et udtryk for optimisme, at loven kun skal løbe godt et år, til den 1. juli 1976, ved jeg ikke, men er det det, så kan jeg sige til handelsministeren, at vi i kristeligt folke-

[Poul H. Møller.]

parti deler denne optimisme eller dette håb om, at den krisesituation, som vore erhverv er inde i for øjeblikket, kun er af absolut kortvarig karakter.

Vi vil som sagt se med velvilje på forslaget under et udvalgsarbejde, idet vi naturligvis ønsker at medvirke til, at man kommer sådanne virksomheder til hjælp, der trods dygtig ledelse og administration uforskyldt er kommet i midlertidige likviditetsvanskeligheder. Vi ønsker naturligvis også hermed at være med til at hindre, at sådanne virksomheder tvinges ud på det grå eller det sorte lånemarked, når alle andre lånemuligheder er opbrugt.

Vi har nok nogen betænkelighed, når staten opretter sådanne lånefonds. Der står godt nok, at fonden betegnes som en selvejende institution, der skal ledes og administreres af erhvervene selv, men da staten jo fra starten står som en form for hovedaktionær, er det vel nok begrænset, hvor selvejende denne fond bliver. Men som sagt vil vi tilsige velvillig og også hurtig behandling i udvalget af forslaget, da hurtig hjælp som bekendt er dobbelt hjælp.

Med hensyn til lovforslag nr. 169 om statsgaranti for driftslån vil vi også tilsige velvillig medvirken. Der er jo her tale om hjælp til mindre virksomheder i en anden form end efter det foregående lovforslag. Der er her sat fastere rammer for lånene, og det er specificeret, hvad man forstår ved disse mindre virksomheder med op til 75 ansatte, og lånene kan ikke overstige disse 250.000 kr. Loven har en løbetid på 5 år, og lånene er til markedsrente. Her må naturligvis også være tale om en nøje udvælgelse, så man ikke med loven unødigt forlænger livet for hensygnende virksomheder, men derimod kommer sunde og levedygtige virksomheder til hjælp. Vi ser det som et led i den række af beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der skal imødegå de sørgeligt mange virksomhedslukninger med påfølgende nye arbejdsledige og de problemer og tragedier, som flyder heraf.

Som sagt kan vi tilsige begge lovforslag kristeligt folkepartis velvillige behandling i udvalget.

Kaj Hansen (DKP):

Nu har hr. Ninn-Hansen jo kaldt til sam-

ling til forsvar for det privatkapitalistiske system, og så skulle man modsætningsvis kunne mene, da vi ikke er tilhængere af dette system, at vi skulle være varmhjertede tilhængere af disse forslag. Men det er absolut ikke tilfældet, og det er, fordi disse to lovforslag føjer sig ganske smukt ind i rækken af de lovforslag, som ikke rokker en tøddel ved det privatkapitalistiske system. Når hr. Ninn-Hansen ydermere siger, at de vanskeligheder, vi har, bl. a. skyldes, at det privatkapitalistiske system ikke har kunnet få lov til at udfolde sig frit, så bliver jeg nødt til at spørge hr. Ninn-Hansen, om det med at udfolde sig frit også gælder arbejdsmarkedet og arbejdsmarkedets forhold, om det også gælder, at arbejderne kan få lov til at klare deres overenskomster selv, at de kan få lov til at strejke, hvis de mener, det er nødvendigt for at opnå hæderlige overenskomster. Hvis hr. Ninn-Hansen ikke mener det, så er det i virkeligheden noget hykleri, han har fremsat fra denne talerstol.

Om lovforslag nr. 168 om en fond, der skulle komme virksomheder til hjælp, som er kommet i særlige vanskeligheder, må jeg sige, at jeg synes, det har fået en lidt ejendommeligt udformning, for hvad er det, der i grunden ligger bag ved både dette og det næste lovforslag og delvis også det, vi behandlede før disse to forslag? Det er, at banker ikke vil have noget at gøre med de virksomheder, som er bragt i vanskeligheder. Det er vel ydermere sådan, at der også er visse situationer, hvor banker er interesseret i at kværke virksomheder, interesseret i, at virksomheder lukker, hvis man på den måde kan støtte konkurrenterne på markedet, som man måske er mere interesseret i. Skulle man virkelig tage konsekvensen af det, der ligger bag ved dette, så skulle man faktisk sige: er tiden ikke kommet til at nationalisere bankvæsenet? Hvis ikke man vil tage det hele på én gang, så kunne man jo tage 2-3 af hovedbankerne til at begynde med, og så kunne man løse hele dette problem med, at man ikke kan skabe kapital til sådan nogle virksomheder.

Der er også en ejendommelighed ved det, og det er, at staten skal yde 200 mill. kr., og så snakker man om, at der senere kan blive tale om, at de private pengeinstitutter også indskyder kapital. Hvad vil nu være det rigtige, når det endelig skulle være? At han-

[Kaj Mønstert.]

delsministeren tog initiativ til, da erhvervslivet og bankerne ikke selv har taget initiativ til at oprette en sådan bistandsfond, igennem lovgivningen at oprette en sådan bistandsfond, der blev betalt af bankerne og de store virksomheders overskud, så man netop havde en kollektiv aftale erhvervslivet imellem, som man kunne trække på i sådan nogle situationer som dem, der er talt om her. Dette ville være rimeligt, og så kunne de 200 mill. kr., som staten skal yde her, jo bruges på en anden og beskæftigelsesmæssigt bedre måde.

Det er også nødvendigt at påpege, når man taler om forslaget konkrete enkeltheder, hvad med de ansatte på virksomhederne? Det må da være helt afgørende, hvis der overhovedet skal ydes hjælp til en virksomhed, at det bliver op til de ansatte at være medbestemmende netop om hele dette spørgsmål. Vi kommer jo meget nemt i den situation, at man siger, at når det går godt, så stryger vi overskuddet, men når det går skidt, så skal staten altså træde til på den ene eller den anden måde. Jeg er da også bekendt med, at der er virksomheder, som er bragt i vanskeligheder, ikke på grund af økonomiske likviditetsvanskeligheder eller den slags ting, men fordi de har været dårligt ledet i en årrække, og fordi der er pumpepet alt for mange penge ud af virksomhederne, på en sådan måde, at de faktisk er klar til at falde om, så snart den første økonomiske krise viser sig.

Vi er faktisk her inde på hele spørgsmålet om arbejdernes medbestemmelse og medindflydelse på virksomhederne. Vi kan i hvert fald ikke medvirke til noget lovforslags gennemførelse, uden at man har netop hele den side af sagen med i det.

Lovforslag nr. 169 kan jeg såmænd ikke svinge mig så højt op over. Det er for så vidt en garantiordning for lån, som skal ydes af bankerne, og bankerne skal altså have denne garanti, fordi de altså ikke vil løbe nogen risiko, og slet ikke når det drejer sig om de små virksomheder, som har op til 75 medarbejdere. Vi vil gerne se på, om dette forslag kan få en sådan udformning, at vi er i stand til at støtte det.

Wilhelm (VS):

Må jeg først sige om lovforslaget om

statsgaranti for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder, at her gælder for vores vedkommende de samme bemærkninger, som jeg havde om det forslag, vi behandlede før. Jeg vil gerne tilføje, da handelsministeren nu gjorde stillingen op efter det forrige forslag og sagde, at han konstaterede, vi ikke kunne medvirke, at det har jeg rent faktisk ikke sagt. Det er muligt, at det vil blive den rigtige konklusion, det vil jeg slet ikke udelukke, men vi er da modtagelige for de argumenter, der vil komme under udvalgsarbejdet. Det, jeg sagde, var blot, og det gælder også lovforslag nr. 169, at vi ikke umiddelbart kan fremvise nogen større varme over for den slags forslag i det hele taget.

Om det mere vigtige og omfattende og principielle, som der er nogle der mener der ligger her i lovforslag nr. 168, vil jeg sige, at vi godt nok er endnu en tak mere skeptiske, dels med hensyn til denne bistandsfond, dels helt generelt på grund af det grundelement af økonomisk støtte til privatkapitalistiske foretagender, der er i det. Jeg vil dog tilføje, at jeg finder det en lille smule vanskeligt at se, hvad det egentlig er, det tager sigte på, og jeg er ikke blevet klogere af de 9 ordførertaler, der har været her foreløbig, for der har ikke været ét konkret eksempel. Jeg finder det lidt vanskeligt, bl. a. fordi der står, at betingelsen for at yde denne støtte til konjunkturramte virksomheder dels er, at de er levedygtige, dels at mulighederne for at få kapitaltilførsel ad normal vej, altså fra de private pengeinstitutter, er udtømt. Men samtidig står der jo i bemærkningerne, at normalt kan en levedygtig og velledet virksomhed få klaret sine finansieringsproblemer ved samarbejde med pengeinstitutterne. Det er altså en lidt ulden ting ved det, synes jeg nok.

En anden ting er, om man forestiller sig, at dette at støtte en virksomhed — et af kriterierne er, at den er ramt af midlertidige afsætningsvanskeligheder — i sig selv øger afsætningsmulighederne, eller om man i virkeligheden i de fleste tilfælde ved at støtte en enkelt virksomhed, som var ude for afsætningsvanskeligheder under den almindelige konjunkturkrise, er med til at brede disse vanskeligheders ringe i vandet. Lad os nu tænke os, at man inden for en branche støtter en virksomhed, den mest udsatte af

[Wilhelm.]

dem, der lå i branchen og dækkede det marked. Vil det på nogen som helst måde ændre afsætningsmulighederne, og hvis ikke, vil det så ikke bare brede ringene, sådan at de andre virksomheder i branchen, der ikke var de umiddelbart udsatte, nu kommer i vanskeligheder?

Jeg kunne derfor tænke mig, at vi under udvalgsarbejdet prøvede at få belyst, og gerne med en helt konkret baggrund, nemlig det sidste års eller de sidste to års faktiske oplevelser her i landet, hvilke af de virksomheder, som i de sidste år eller i de sidste to år er kommet ud i sådanne vanskeligheder, at de har måttet lukke eller væsentligt omlægge eller indskrænke, man mener opfylder kriterierne, så de, hvis denne lov havde været gældende på det tidspunkt, skulle have haft støtte efter denne lov. Det synes jeg ville være meget interessant at få belyst.

Det er vel på forhånd klart, at de egentlige spekulationslukninger — de er jo, som hr. Poul Dam var inde på det, skyld i en del af den beskæftigelsesnedgang, vi har oplevet — ikke kan komme inden for dette, for det er jo ikke, fordi de i virkeligheden likviditetsmæssigt er dårligt stillet. Man kan heller ikke engang tvinge dem til, hvis de har en interesse i at lave en virksomhedsslagtning eller en spekulationslukning eller en overførsel til andre af den multinationale concerns virksomheder i udlandet, at undersøge, om deres lånemuligheder på normal vis i pengeinstitutterne er udtømt, og det er jo betingelsen for at få støtten her. Men helt bortset fra det, så opfylder de ikke kravet om at være i disse likviditetsvanskeligheder, så dem rammer man altså ikke. Det ville da vel også være urimeligt, at man ligefrem skulle, hvad skal man sige, forhindre spekulationslukninger ved at byde op og simpelt hen præmiere disse udenlandske concerns danske dattervirksomheder, som det jo ofte er, til at blive her i landet og fungere et lille stykke tid endnu, hvis de nu får tilskud, eller kald det bare et lån formelt, af den og den størrelsesorden. Og hvad er det så for nogle, der er tilbage, som samtidig er klart levedygtige på længere sigt? Det vil vi altså gerne have belyst under udvalgsarbejdet.

Jeg vil til den socialdemokratiske ordfører sige generelt, at jeg mener ligesom hr. Poul Dam, at det er noget pjat at gøre det her til

et spørgsmål om det kapitalistiske system eller nogle socialistiske løsninger. Der er ikke et hak socialistiske løsninger i de tre forslag, der er på bordet her i dag. Jeg synes tværtimod, at hvis de viser noget, så viser de for jeg ved ikke hvilken gang, at socialdemokratiet nok i virkeligheden er bedre til at administrere det moderne kapitalistiske samfund end de borgerlige partier, som har for mange fordomme med hensyn til, hvad man kan, og hvad man ikke kan, hvis man skal være gode liberalister, især under det pres, de er under fra de nyeste dages liberalister i fremskridtspartiet. Jeg mener ikke, det er en løsning. Jeg mener ikke, at denne idé om, hvordan man bedre administrerer det kapitalistiske samfund, er en løsning på længere sigt.

Jeg ved ikke, om det bl. a. var venstrefløj og derunder os, hr. Lysholt Hansen sigtede til, da han sagde, at der nok ville komme noget ideologisk snak, eller det var højrefløj, han sigtede til. Men jeg vil da ikke skuffe ham, hvis han mente os.

Der blev talt om krisen, om arbejdsløsheden og sammenlignet med 1930'erne. Ja vel, men den skepsis, som jeg har givet udtryk for her, vil jeg nødig have opfattet som en underkendelse af de problemer, der er med beskæftigelsen. Vi må bare kunne tillade hinanden at have en forskellig holdning til, hvad krisen består i, og hvad der i virkeligheden løser den. I socialdemokratiet har man altså en idé om, at de samme midler, som man i virkeligheden har benyttet de foregående 40 år, stadig væk er virksomme — stadig væk er allerede for meget sagt, for de har aldrig været det — og det er vel i virkeligheden stadig væk den store krise fra 1930'erne, vi rider videre på med jævne mellemrum. Hvis vi havde en idé om, at det her ville løse krisen sammen med de andre ting, man foreslår, så ville vi nok være noget mere åbne over for det. Men hvad er det, vi ser? Dette er jo ikke et enestående tilfælde. Vi havde økonomisk krise herhjemme, for bare at tage de sidste ca. 20 år, i 1952-53, i 1957-58, i 1962-63, i 1968 og så nu igen. Det er kommet jævnt tilbagevendende.

Det er vel nok rigtigt, som de professionelle virksomhedsledere, hr. Lysholt Hansen citerede, disse civiløkonomer, der inviterer til konference på børsen, siger, at det tit er sunde virksomheder, der likvideres. Men så

[Wilhelm.]

må man spørge sig selv hvorfor. Man kan godt kalde det her ideologisk snak, når vi siger: ja men den krise hører med til systemet den kommer igen og igen, og den kommer, efter vores mening ikke, som hr. Lysholt Hansen beskrev det, at her havde vi de glade 1960'ere, og vi troede vel alle sammen — det gjorde vi altså ikke alle sammen — at de kunne fortsætte, og så lige pludselig, lige pludselig ud af den blå luft, kom der nogle afsætningsvanskeligheder. Nej, der er betydelig mere metode og mekanik og systematik i det her. Der er ikke tale om ud af den blå luft og om, at lige pludselig kommer der nogle afsætningsvanskeligheder. Vi ser det systematisk, at under de gode konjukturer oparbejder man et kapitalapparat, som ikke i det lange løb er i stand til at blive forrentet tilfredsstillende, og hvor kapitalismens egen løsning på det kun kan være at destruere dele af det.

Det er en af grundene til, at vi er mere end skeptiske over for sådan et forslag som dette, for hvad betyder det i virkeligheden? Det betyder, at man vil støtte den ekspansion af kapitalapparatet eller i hvert fald holde det oppe på niveau, vel vidende, at det i virkeligheden ikke kan forrentes. Vi får ikke større afsætningsmuligheder for den branche, man nu hjælper, fordi man holder en virksomhed, der ellers måtte likvidere, kørende et stykke tid længere.

Det er ikke kun et spørgsmål om at sikre beskæftigelsen, og jeg vil i hvert fald ikke nu hverken af den socialdemokratiske ordfører eller andre på grund af denne skepsis her hænges ud for, at vi ikke interesserer os for beskæftigelsen, for der er andre måder at sætte ind over for beskæftigelsen på, og jeg vil da godt påpege, at man ikke skal have monopol på at interessere sig for beskæftigelsen. Hvis man ønskede, og hvis det var det, der virkelig talte primært, så kunne man jo nok finde steder, f. eks. sikring af det almennyttige boligbyggeri, at der virkelig blev bygget de 8.000, man har stillet i udsigt, eller afskaffelse af boligomsen, den fulde boligoms, sådan at der blev sat noget gang i byggeriet af en helt anden karat end efter det forslag, vi talte om i går. Der er andre måder at gøre det på.

Det, der ligger i det her, er altså støtte til kapitalen. Det er en støtte til et yderligere

stort kapitalapparat, som skal forrentes, og det er lige netop det, krisen er udtryk for at det ikke kan. VS afviser ikke beskæftigelsesforanstaltninger, men vi opstiller to kriterier. For det første at de ting, der produceres gennem disse beskæftigelsesforanstaltninger, er fornuftige ting, som vi da så nogenlunde i hvert fald kan gå ind for. Det er det ene krav, og det andet krav er, at den støtte, der måtte ligge, og det vil der jo som regel ligge i en beskæftigelsesforanstaltning, ikke kapitaliseres til fordel for privatkapitalen. Dette sidste krav er ikke kun et spørgsmål om, hvad skal man sige, social rimelighed, at skatteyderne ikke skal give tilskud til privatkapitalen. Det er så sandelig også et krav, som vi bl. a. opstiller, fordi vores opfattelse af krisen er, at det er det, som virker i det kapitalistiske samfund, når vi når det niveau efter højkonjunktoren, at det samlede kapitalapparat er blevet så stort, at det ikke kan forrentes på normal vis.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg beder om undskyldning, hvis jeg nu bringer debatten ned på et for lavt plan ved at give mig til at drøfte de to lovforslag, der er fremsat, og ved at interessere mig for de virksomheder, man kan risikere kommer til at lukke i de kommende måneder.

Jeg vil allerførst gerne have lov til at sige tak til hr. Poul Dam, fordi han konstaterede det, jeg tror det kan være værdifuldt at konstatere i en lidt overophedet ideologisk debat, at der er tale om to praktiske forslag, der skal prøve at løse en helt aktuel situation, som vi har helt inde på livet. Jeg vil gerne takke for de meget praktiske og kontante spørgsmål, hr. Poul Dam stillede, og gøre mit til, at de bliver besvaret under udvalgsarbejdet.

Jeg vil også godt sige tak til hr. Ingomar Petersen, som for det første helt ubetinget gav tilslutning til det ene af de to lovforslag, og for det andet havde en række kontante spørgsmål til det andet, som, hvis jeg må have lov at sige det, er præget af nøjagtig samme holdning, af nøjagtig samme mening. Det, vi prøver at gøre, er at lave en skillelinje mellem de virksomheder, der kan klares uden fondsdannelsen, og dem, der er så store og så kapitalkrævende, at vi skal bruge fondsdannelsen, men holdningen til alle virksomheder i likviditetsklemmen, der

[Handelsministeren.]

er sunde og konkurrencedygtige, er nøjagtig den samme.

Jeg vil gerne netop til hr. Ingomar Petersen sige, at der ikke skal herske nogen som helst tvivl om, at vore pengeinstitutter og vore industrirådsfolk ikke føler sig overbevist om disse ordningers fortræffelighed, men, all right, jeg skal senere besvare hr. Ninn-Hansens spørgsmål om, hvorvidt det så kun var et ønske om at være lovlydige, der var karakteristisk for deres tankegang. Det er det ikke, men det skal jeg vende tilbage til. Jeg vil godt have lov til at sige, at det må også have nogen interesse for de fleste af os, hvordan vi tror holdningen er hos netop de virksomheder, der kan forventes at få disse vanskeligheder ind på livet. Det tror jeg også, vi skal drage ind i den endelige stillingtagen.

Jeg vil om betragtningerne om konkurrenceforvridninger gerne understrege, at vi har søgt at støvsuge lovforslag nr. 168 for konkurrenceforvridning. Der kan være den ene tilbage, som hr. Wilhjelm nævnte, at der i virkeligheden på lidt længere sigt måske kan skabes vanskeligheder, fordi man bevarer en sund og konkurrencedygtig virksomhed inden for en branche, der måske ikke på lidt længere sigt har brug for så mange, som der er, men vi har fjernet enhver konkurrenceforvridning knyttet til økonomiske fordele eller særlig favorisering i øvrigt.

Jeg skal også takke hr. Poul H. Møller for en meget velvillig og positiv indstilling til en saglig og positiv behandling af disse lovforslag.

Jeg skal sige til både hr. Kaj Hansen og hr. Wilhjelm, at jeg har noteret mig, som hr. Wilhjelm endte med at sige, at de ikke går ind for disse lovforslag med nogen større varme. Det forlanger jeg såmænd heller ikke, bare de medvirker til at løse en aktuel vanskelig erhvervssituation med et positivt sigte. Så må de godt betragte dette sigte som begrænset, det gør jeg også, men jeg betragter det som en nødvendig, begrænset løsning, som vi skal tage fat på, inden vi fortaber os i nogle langsigtede debatter, der måske kun kommer til at bevirke, at dette ikke bliver løst. Jeg synes, det ville være synd for dem, der havde videregående positive synspunkter, hvis disse synspunkters

udelukkende fremsættelse havde det modsatte resultat af det, jeg da håber er det tilsigtede.

Og så skylder jeg nok partiet venstre at takke for en for mig at se temmelig uforbeholden, men meget sagligt motiveret kritik.

Nu vil jeg så nødig gå ind i en sammenstilling af hr. Ninn-Hansens og hr. Glensgårds indlæg, også fordi jeg havde indtryk af, at de begge ønskede at tage en senere diskussion om, hvilket af de to indlæg der var mest negativt udformet. Men jeg vil godt sige til hr. Ninn-Hansen, at jeg fandt, at hr. Ninn-Hansen på en lidt usædvanlig måde forsøgte at mistænkeliggøre formålet med denne lov, og det er jeg ked af, for det er vi vel ikke så forfærdelig vant til fra hr. Ninn-Hansens partis side. Jeg havde hellere set en holdning som den, venstre gav udtryk for.

Der er ingen grund til at mistænkeliggøre dette formål. Vi har kun ét, nemlig det formål at være med til i en ekstraordinært vanskelig likviditets- og kapitalssituation, inden man med langsigtede midler kan nå at gøre noget andet, at forhindre, at disse virksomheder får lov til at gå ned, hvis ikke det var nødvendigt.

Hr. Ninn-Hansen siger så videre: ja men det vil altså sige, at det nu er samfundet, der skal afgøre, om virksomhederne skal fortsætte eller ej. Nej, men det er samfundet, der skal bistå med, at hvis andre har sagt nej, så må vi have en mulighed for at give virksomhederne en yderligere chance, hvis vi tror på deres værdifuldhed. Det er efter dette forslag aldrig samfundet, der skal afgøre, at virksomheder skal lukke, men det er samfundet, der skal prøve at undgå, at nogen af dem lukker, hvis ikke det var nødvendigt. Det har jeg lidt svært ved at se kan være et normalt erhvervspositivt partis holdning så frygtelig stærkt imod.

Hr. Ninn-Hansen har nogle teorier om, hvem der er sagkyndig, og uden som sagt at have spor lyst til at sammenstille de to indlæg, så havde hr. Glensgård nogle tilsvarende betragtninger om, hvorvidt det nu var et ordentligt team, der blev stillet op. Ja, det er repræsentanter fra de grupper, der normalt beskæftiger sig med industriens forhold, med industriens finansiering, med industriens regnskabsføring, budgetlægning, med industriens aktuelle vurdering af løs-

[Handelsministeren.]

ninger af en vanskelig likviditets- og kapital-situation, samtidig med at det er en repræsentation for de lønmodtagere, der risikerer arbejdsløshed, hvis virksomheden tvinges til lukning. At det skulle være et usagligt panel, har jeg i hvert fald lidt svært ved at kunne vurdere.

Så skal jeg vel endelig sige til hr. Ninn-Hansen, når han lidt spøgefuldt siger, at der ikke er noget mærkeligt i, at pengeinstitutterne og Industrirådet og Dansk Arbejdsgiverforening siger ja til at ville overholde landets love, at der ligger nu ikke så meget det i det, men der ligger det i det, at disse organisationer ville være i deres fulde ret til at sige på forhånd: selv om dette bliver til lov, så advarer vi imod det, vi har ikke lyst til at påtage os den krævende og besværlige opgave, det er at træde ind i en sådan bestyrelse. Det, der ligger i mine betragtninger, er, at der ligger et sådant tilsagn fra samtlige de organisationer om, at hvis vi får en lov på dette område, så vil de påtage sig denne, det erkender jeg, overordentlig byrdefulde opgave.

Når jeg hørte hr. Glensgårds meget lange og meget vidtrækkende indlæg, så var jeg ind imellem ikke helt sikker på, at hr. Glensgård havde nogen nævneværdig interesse for disse lovforslags konkrete formål og havde nogen nævneværdig interesse for den aktuelle situation for netop de virksomheder, der vitterligt kan komme i vanskeligheder, og for netop de lønmodtagere, der, hvis det sker, bliver arbejdsløse.

Hr. Glensgård havde en række spøgefulde bemærkninger om indholdet af lovforslaget. Jeg synes ikke, det er rimeligt at gå ind på dem, fordi jeg betragtede dem som værende fortrinsvis spøgefulde. Bl. a. havde hr. Glensgård en betragtning om lovforslagets indhold i forhold til ansættelsesstoppet, som om han ikke havde bemærket, at vi netop med dette lovforslag om den statslige bistandsfond og med lovforslaget om garantier til håndværk og mindre industri ikke opretter nye statslige organer, men kobler os til eksisterende aktivitet. For garantiordningens vedkommende på en kombination af de eksisterende pengeinstitutter og en behandling af statens garantiforpligtelser fra et statsligt organ og for bistandsfondens vedkommende med den udtrykkelige hen-

sigt at koble denne administration på et eksisterende privat organ, som vil være villigt til at påtage sige opgaven.

Hr. Glensgårds bemærkninger herom forekom mig næsten lige så malplaceret som hr. Glensgårds afsluttende bemærkning om, at dette mindede ham om socialdemokratiets forståelse af et moderne kunstværk. Socialdemokratiets forståelse af et moderne kunstværk er, at hvis det er godt, så er vi lykkelige over, at det også er både moderne og et kunstværk. Jeg skal undlade at kommentere, hvad jeg mente om fremskridtspartiets holdning både med hensyn til det moderne og med hensyn til det kunstneriske.

Formanden:

Vi går derefter til anden omgang, hvor taletiden er indtil 5 minutter. Jeg beder alle ordførere melde sig, så de kan komme til i rækkefølge.

Lysholt Hansen (V):

Hr. Glensgård refererede, hvad jeg havde sagt om indbydelse til denne konference af erhvervslivets professionelle ledelse, og udlagde det på den måde, han ønsker at udlægge det på. Det må han selvfølgelig gøre, som det passer ham.

Men jeg vil gerne have lov at sige: med hele denne måde at handle på og tale på herinde i dette ting, som hr. Glensgård gjorde i dag med talen om gammelpartierne, forekommer det mig efterhånden, at partiet fremskridtspartiet i stedet må betegnes som babypartiet. For man hører intet, ser intet, man snakker bare, man ved så godt som ingenting, og man er totalt uberørt af argumenter. Sådan er det, det foregår. Jeg tror faktisk ikke længere, vi kan blive ved med bare at sige, at vi ikke tager det alvorligt. Vi må erkende, at det simpelt hen er en medfødt svaghed. Man er altså ikke kommet længere, end at man nok kan tale, men det er den samme tale, der holdes hver eneste gang — uden nogen hensyntagen til argumenter, uden at høre efter, hvad vi andre siger.

Jeg må måske have lov til for en ordens skyld at referere, hvad jeg sagde; så vil jeg håbe, at hr. Glensgård i hvert fald vil høre det. Jeg skal ikke forlange af ham, at han skal sige noget fornuftigt om det. Det, jeg

[Lysholt Hansen.]

sagde, var, at jeg ville ikke påstå, at kapitalmangelen har været årsagen til lukning af de virksomheder, der har lukket det sidste års tid. Jeg sagde, det var vel en kombination af svigtende afsætningsmuligheder og deraf følgende for store lagre og svigtende indtjening. Derfor, sagde jeg, måtte det afgørende for bistandslovens støttemuligheder naturligvis være en bedømmelse af den enkelte virksomheds mulighed for på lidt længe sigt at give så rimelige indtjeningsmuligheder, at det må anses for fornuftigt at give denne ekstraordinære likviditetsstøtte, der er tale om her. Det er det, der ligger i forslaget, og jeg vil da gerne sige, at det er det, jeg mener der bør ligge i forslaget.

Jeg må også tilføje, at jeg var lidt skuffet over, at hr. Ninn-Hansen tog sagen op, som om det skulle være en principiel stillingtagen nu til det privatkapitalistiske samfund eller ej. Så højt kan jeg slet ikke komme op. Jeg må nemlig sige ganske klart, at for mig er det her hverken et spørgsmål om det privatkapitalistiske eller det socialistiske samfund. Det er for os en erkendelse af, at vi lever i et privatkapitalistisk samfund, hvor der i øjeblikket er mellem 100.000 og 150.000 arbejdsløse, og at vi i dette privatkapitalistiske samfund på de vilkår, der er i dette ting, ikke har en snus ud af — og det har de mennesker slet ikke, der går ledige — at vi herinde taler teori og taler om socialisme på en måde, som ikke siger dem ret meget i relation til den praktiske situation, de hver for sig står i, nemlig at de ingen arbejde har. Derfor må vi erkende — og det tror jeg er klogt — at den situation, vi er i, er, at det er et privatkapitalistisk samfund, det er et folketing med et borgerligt flertal, det er så vores opgave sammen med forhåbentlig et flertal i dette ting at gennemføre det, der gør det muligt og rimeligt for mennesker, som ønsker at komme i arbejde, at komme i arbejde.

Det er nævnt, at man vil overlade bedømmelsen til bankerne, og der siges mange pæne ting om banker og sparekasser. Jeg må erkende åbent, at jeg tror, de fleste af dem løser deres opgave på en god og fornuftig måde og også vil kunne medvirke i denne opgave på en god og fornuftig måde. Men der er jo også en enkelt bank i hvert fald, Privatbanken, der på det seneste har været inde i bil-

ledet på en måde, som ikke i alle henseender styrker tilliden til, at de på alle måder i de private banker er i stand til at skønne sådan, som vi i alle situationer ønsker der skal skønnes, når det drejer sig om beskæftigelse. Men vi tager situationen, som den er. Vi skylder de borgere, der i dag går ledige, at der skabes arbejde til dem. Jeg håber og tror på — og jeg var glad for mange af udtalelserne i dag — at det kan lykkes under udvalgsarbejdet at nå et fornuftigt resultat.

Glømsgård (FP):

Hr. Lysholt Hansen ville ikke pålægge mig at sige noget fornuftigt om hr. Lysholt Hansens indlæg. Det siger jeg tak for.

Til handelsministeren kan jeg bare sige, at jeg har ikke udtalt mig om, at det team, der var tale om, skulle være et usagligt team. Jeg spurgte bare, om handelsministeren troede, at det team var i stand til at tage stilling til en sag i Skagen og en sag i Glostrup. For mit vedkommende mener jeg, og det nævnte jeg også i min indledning, at hvis vi endelig skulle have denne statslige bistandsfond, så tror jeg på, at den ville være administreret bedre ved at inddrage bankerne som helhed. Her tænker jeg på, at det var muligt, at bankvirksomhederne i Skagen bedre kunne tage stilling til, om en virksomhed skulle omfattes af bistanden, end det team, handelsministeren taler om.

Jeg skal ikke trække debatten i langdrag, men jeg mener, jeg lige er nødt til at komme med et par bemærkninger til hr. Ninn-Hansen. Hr. Ninn-Hansen klandrede mig for, at vi ikke arbejdede for fællesskab blandt ligestillede partier. Jeg ved ikke, hvor hr. Ninn-Hansen ønsker at placere mig. Jeg skal kun sige, at fremskridtspartiet ikke udelukkende ligestiller sig med det konservative folkeparti, idet fremskridtspartiet har en helt klar holdning til f. eks. erhvervspolitik, nemlig noget om frihed og liberalisme. Vi vil ikke være med til at gennemføre en lovgivning, hvor man inden for erhvervsområdet siger: nu er det tilskud, så må vil heller sige ja tak. De konservative, har vi efterhånden set, vil sige ja tak til tilskud og gå imod restriktioner. Her følger vi en vis form for konsekvent holdning og ønsker heller ikke at tage imod tilskud.

Hr. Ninn-Hansen var inde på, at ethvert barn i Danmark vidste, at fremskridtspar-

[Glensgård.]

tiet skaffede en socialdemokratisk regering til magten. Det er muligt, hr. Ninn-Hansen har ret i sin betragtning om barnet, men jeg kan sige, at jeg tror, de fleste mennesker med stemmeret — og det er dem, der interesserer mig i den situation her — er klar over, at hr. Ninn-Hansen var med i den såkaldte kludetæpperegning, altså koalitionsamarbejde mellem konservative, socialdemokratiet m. fl.

Ninn-Hansen (KF):

Hr. Glensgårds bemærkninger giver mig ikke anledning til at sige mere. Der var jo ikke noget svar på det, jeg sagde, så jeg anser det for overflødigt at uddybe den debat.

Men jeg er nødsaget til at svare handelsministeren. Handelsministeren kan ikke have hørt efter, når han sagde, at mine udtalelser var udtryk for mistænkeliggørelse af lovforslagets formål. Jeg sagde det modsatte. Jeg sagde det modsatte med henvisning til hr. Lysholt Hansens udtalelser, idet jeg sagde, at det var rigtige betragtninger om beskæftigelsesvanskeligheder osv., og det var opgaven at søge at overvinde dem, men ingen kunne tage patent på løsningen, og vi kan have og har en forskellig opfattelse af, hvordan samfundssystemet skal være, i hvert fald i visse situationer. I denne udtalelse ligger der jo meget klart, at jeg anerkender, at regeringen med sit forslag ud fra sin opfattelse mener, man skal løse sagen på den måde, men vi har en anden opfattelse af de veje, man skal gå. Det er vel ikke noget nyt, sådan har det jo meget ofte været her i folketinget. Det er heller ikke noget nyt, når det drejer sig om en erhvervslovgivning, at der kan være et sammenstød, hvor de forskellige principielle synspunkter står over for hinanden.

Jeg må i øvrigt henvise til handelsministerens egne bemærkninger i fremsættelses-talen, som jeg nævnte, hvor han taler om, at det er en ekstraordinær lovgivning, der kun skal vare kort tid osv. Det viser jo, at det er rimeligt, når man i forbindelse med denne sag kommer ind på en drøftelse af, om det er et naturligt led i den måde, hvorpå vi har organiseret kapitaldannelsen her i landet, långivningen, eller om det er en nydannelse, der kan betyde et brud på det system, vi

andre foretrækker. Det mener jeg altså at det er, men det har ikke noget som helst at gøre med en mistænkeliggørelse af regeringens hensigter.

Jeg forstår, at de spørgsmål, jeg stillede, vil blive besvaret på et senere tidspunkt. Handelsministeren sagde, jeg havde opstillet en teori angående, hvem der skulle være sagkyndig. Det har jeg aldeles ikke. Jeg har stillet et spørgsmål om denne sagkundskab, der omtales. Det blev delvis besvaret, men kan vel besvares yderligere under udvalgsbehandlingen.

Med hensyn til bankernes og andres indtræden i udvalget kan jeg da huske flere tilfælde, hvor man har bestemt, at organisationer skulle indtræde i udvalg, selv om de var modstandere af lovgivningen, hvor de alligevel har gjort det. Det er der ikke noget som helst nyt i. Handelsministeren besvarede ikke mit spørgsmål, og det er også ligegyldigt, for det er vel mere naturligt, at vi fra udvalget retter en henvendelse til de organisationer, altså også pengeinstitutterne, som handelsministeren nævnte, og spørger direkte, hvad de mener om dette lovforslag. Det vil vi foranledige i udvalget.

Hr. Lysholt Hansen sagde det ganske rigtige, at der er — det er man i hvert fald gået ud fra — et borgerligt flertal her i tinget, og at regeringen vil indrette sig efter dette. Det håber jeg også regeringen vil gøre, men så synes jeg egentlig også, regeringen har krav på, at vi andre i situationer, hvor vi synes, man ikke indretter sig efter det, siger til og siger klart til. Det er ingen mistænkeliggørelse af sige klart til, hverken når det drejer sig om noget konkret, eller når det drejer sig om noget principielt. Det skylder vi folketinget, det skylder vi regeringen, og det skylder vi også os selv at gøre.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg har kun 2 bemærkninger. Hr. Ninn-Hansens tavshed må jeg forstå på den måde, at hr. Ninn-Hansen mener, at erhvervslevets frihed består i, at staten, folketinget og regeringen skal have uindskrænket ret til at gribe ind i overenskomstforhandlinger, fastsætte lønninger ved lov osv., hvorimod erhvervslevet og kapitalejerne osv. frit skal have lov til at boltre sig. Den side af sagen står helt klar.

Jeg må sige til handelsministeren, at styr-

[Kaj Hansen.]

ken af vor varme kan godt blive afhængig af, om det i udvalget kan lykkes bl. a. at gennemføre, hvad vi lægger meget vægt på, at man i situationer, hvor en sådan bistandsfond skal træde i funktion, tager arbejdere og medarbejdere på virksomheden med på råd. Disse likviditetsvanskeligheder kan jo meget ofte være fremkaldt af, at der trænger til at ske ændringer i den måde, produktionen tilrettelægges på, at den ledelse, der sidder, ikke har været opgaven voksen. Derfor er det af meget stor betydning, at arbejderne netop tages med på råd i sådanne situationer.

Wilhelm (VS):

Jeg skal heller ikke sige meget, men enhver kan jo se nu, at det kan blive en vanskelig sag for regeringen at trække dette forslag igennem, og derfor vil jeg meget nødig have, at handelsministeren i de næste dage svæver i en vildfarelse, hvad jeg synes at hans opsummering kunne tyde lidt på. Han sagde noget med, at både med hensyn til det kommunistiske parti og med hensyn til mit parti gjorde det ikke så meget, vi ikke var så varme tilhængere — med eller uden varme, bare vi støttede forslaget. Jeg vil godt præcisere, at jeg mener ikke at have givet handelsministeren eller regeringen grund til at tro, at VS i dag har afgivet et løfte om at hjælpe dette forslag igennem. Jeg har sagt, at vi er endnu mere skeptiske med hensyn til forslag nr. 168 om en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte virksomheder end med hensyn til de to andre forslag, og at vi meget gerne vil have eksemplificeret i udvalget, sammenlignet med det, der er sket inden for det sidste år eller to: hvilke af de virksomheder der er kommet i vanskeligheder eller har måttet lukke, mener man skulle have været bragt ind under dette lovforslag, hvis loven havde eksisteret på det tidspunkt?

I anledning af ministerens udtalelser om den høje luft, han gerne ville bringe os ned fra og ned på jorden, og i anledning af den socialdemokratiske ordførers udtalelse om teori og socialistisk snak osv. vil jeg godt sige, at jeg finder det meget jordnært f. eks. at konstatere, at en meget stor del af de beskæftigelsesproblemer og de lukninger og indskrænkninger, der har været tale om, er sket

i i virkeligheden sunde virksomheder. Der er tale om spekulationslukninger i et vist omfang, og disse spekulationslukninger — jeg forstod på handelsministeren, ikke på det, han sagde her, men på hans måde at sidde og nikke på, da jeg sagde det heroppefra, at dér er han enig — disse spekulationslukninger kan ikke bringes ind under denne lov. Jeg finder det meget jordnært at konstatere disse begrænsninger: hvad er det, man ikke råder bod på med denne slags lovgivning?

Jeg finder det også meget jordnært at prøve at se på: er denne krise noget, der er kommet til os ud af den blå luft? Vi har haft disse kriser. Jeg nævnte 5 af dem inden for de sidste 20 år, som alle her kender og ved har været. Med hensyn til, hvem der fører ideologisk snak eller ikke fører ideologisk snak, vil jeg da godt sige både til handelsministeren og til hr. Lysholt Hansen, at for mig at se er der præcis lige så meget ideologi bag f. eks. hr. Lysholt Hansens måde at beskrive krisen på her i dag: de gode konjunkturer i 1960'erne, og lige pludselig, lige pludselig ud af den blå luft: afsætningsvanskeligheder. Der er lige så meget ideologi heri, der er nemlig en bevidstløs skæbnetro i den måde at beskrive tingene på. Men det er ligegyldigt, det er min karakteristik. Der er lige så meget ideologi i den måde at opfatte problemerne på som i vores måde at opfatte problemerne på. Der er bare ikke nogen forklaring på, hvorfor krisen kommer igen og igen. Det mener vi der er noget af i vores opfattelse, men der kan ikke ud fra den måde, hvorpå hr. Lysholt Hansen i dag har beskrevet krisen, der pludselig var over os, gives nogen som helst forklaring på, hvorfor den kommer igen og igen. Når man ikke kan det, kan man selvfølgelig heller ikke tackle den, og så står man dér med sine forholdsvis bevidstløse indgreb. Det var grunden til min kritik af dem. Vi mener ikke, de i virkeligheden hjælper på længere sigt; når de stabiliserer en kapitaldannelse, vil de i virkeligheden også forstærke problemerne på bare lidt længere sigt.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg håber da ikke, hr. Wilhelm har fået indtrykket af, at jeg har noget imod ideologi. Jeg indrømmer, at jeg har noget imod ideologisk snak, men jeg har ikke antydnet, at noget sådant var på tapetet. Når hr.

[Handelsministeren.]

Wilhelm til sidst netop sondrer mellem langsigtede og øjebliksvirkende aktiviteter, ja, så er det mig magtpåliggende at sige, at hvis vi i dette øjeblik vil have indbygget det meget langsigtede i noget, vi skal bruge i morgen og i næste uge, så risikerer vi, at det, vi skal bruge nu, ikke kommer til eksistens, og det synes jeg ville være beklageligt både for hr. Wilhelms parti og for mit.

I den forbindelse vil jeg sige tak til hr. Kaj Hansen, fordi han ikke skabte så skarp en sondring med hensyn til sin holdning til disse forslag, som jeg synes det lykkedes hr. Wilhelm i hans allersidste indlæg. Jeg er enig med hr. Kaj Hansen i, at man kan ikke vurdere en virksomheds fremtid uden også at kende medarbejdernes holdning. Det anser jeg for en helt naturlig ting.

Må jeg ellers nøjes med at koncentrere mig om hr. Ninn-Hansens sidste indlæg. Jeg er overordentlig taknemlig og glad for den tydeliggørelse, der lå i det. Jeg beklager, at det ikke rigtig gik op for mig i det første indlæg. Jeg vil studere, når hr. Ninn-Hansens første indlæg foreligger på tryk, hvor det er, min mangelfulde forståelse er sat ind. Og så vil jeg gerne tilføje, for at det også kan komme på tryk, at jeg er ikke vidende om, at jeg undlod at besvare nogen af hr. Ninn-Hansens spørgsmål. Jeg indrømmer, at jeg besvarede det ene af dem i forbindelse med mit svar til hr. Ingomar Petersen, men det var det samme spørgsmål, og det blev besvaret på samme klare måde. Jeg tror, at de svar, hr. Ninn-Hansen herefter vil kunne få, når vi arbejder videre, vil følge denne holdning op og vil bekræfte, at den redegørelse, jeg også har forsøgt at give for industriens og pengeinstitutternes skeptiske holdning til dette forslag, den finder også disse organisationer jeg har forsøgt at give på en for dem acceptabel måde.

Må jeg slutte med at sige, at der har hos de skeptiske — jeg takker de mange, der har været positive — i denne sal i dag ligesom været den vurdering, at kun de virksomheder, der har fortjent at gå ned, går ned. Hvis det var rigtigt, så er jeg godt klar over, at så egnede dette forslag sig ikke til en realitetsbehandling. Men det er ikke rigtigt. De, der beskæftiger sig med erhvervsliv på en række punkter, ved, at det ikke er rigtigt, ved, at der er virksomheder, som på en næsten ufor-

klarlig måde hidtil er blevet reddet over vanskeligheder — virksomheder, som alle troede måtte gå ned. Når de har fået lov til at køre et halvt eller trekvart år videre, kan alle se, at det ville have været en ulykke både for erhvervslivet og for beskæftigelsesudviklingen, om de havde fået lov til at gå ned. Det er disse virksomheder, vi ønsker at bistå.

Må jeg tage fat i en anden problemstilling. Hr. Glensgård og andre siger: vi er imod denne tilskudsordning. Hvad er det for en tilskudsordning? Der er tale om, at vi overtager en risiko, og det gør vi mig bekendt overalt, hvor vi går ind i erhvervsfremmende foranstaltninger, da overtager vi en midlertidig risiko. Det gør vi i eksportkrediten, det gør vi i egnsudviklingen, det gør vi i loven om teknisk og industriel udvikling. Det er den samme risiko, vi tager, og der er ingen tilskud, det er lån til markedsrente. Der er ingen tilskudsordning indbygget i dette.

Man har sagt: ja men herre gud, hvorfor kan man ikke nøjes med den risikotagning, som pengeinstitutter vil påtage sig? Fordi der i disse undtagelsessituationer kan være nogle enkelte tilfælde, hvor den forretningsmæssige risiko må høre op, men hvor den samfundsmæssige risiko af hensyn til videreudviklingen gerne må bestå. Derfor.

(Kort bemærkning).

Lysholt Hansen (S):

Jeg vil blot sige til hr. Wilhelm, at jeg er vel vidende om de kriser, der gennem årene siden 1930'erne har været over Danmark, og jeg er også vel vidende om, at det er lykkedes socialdemokratiet i perioder lykkeligtvis at få disse kriser dæmpet, således at vi ikke har haft den store ledighed og i hvert fald har haft så godt som fuld beskæftigelse igen — bl. a. hele 1960'erne. Når krisen kom denne gang, så var en af årsagerne bl. a. olieprisstigningen. Jeg kender godt — det kunne vi have lange diskussioner med hinanden om — det verdensomspændende perspektiv i alle disse ting, men jeg må bede hr. Wilhelm om at høre efter, hvad jeg sagde, nemlig at der var to sider i denne sag: en akut og øjeblikkelig løsning, og så var der de langsigtede problemer, der bl. a. drejede sig om kapitalmarkedet, fortjenstmargenens

[Lysholt Hansen.]

størrelse, lønningernes størrelse, rentens andel i vor svage økonomiske situation, og det var dem, vi nu måtte give os tid til i de kommende to år at beskæftige os med. Deri synes jeg egentlig jeg har lagt en ganske klar linje. Jeg mener bare ikke, der i de forslag her ligger noget som helst om ideologi; det drejer sig om at løse en akut situation for nogle mennesker, der ikke skal på arbejde i morgen.

(Kort bemærkning.)

Glømsgård (FP):

Jeg må blot konstatere, at handelsministeren og jeg har forskellige synspunkter. Det er jeg nu ikke så ked af. Til handelsministeren vil jeg gerne sige, at årsagen til, at vi ikke kan gå med til denne statslige bistandsfond, er, at vi mener, det er pengeinstitutterne, der skal løse de problemer. Det har jeg også givet udtryk for. Men det er klart, at pengeinstitutterne har problemer med at løse de problemer, når vi samtidig lægger de kraftige restriktioner på pengeinstitutterne. Vi har spurgt regeringen, om den vil være klar til at lette på de restriktioner, og det vil den ikke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagens overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Boligudvalget har efter 2. behandling optaget forslag til lov om statstilskud til forbedring m. v. af beboelsesejendomme til fornyet behandling i udvalget og har afgivet tillægsbetænkning over nævnte forslag. Eksemplarer er omdelt.

Med skrivelse af dags dato har statsministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget *Dohrmann* stillet spørgsmål. (Spm. nr. 73). Spørgsmålet og

besvarelsen er optaget i Folketingstidende ved slutningen af spørgetiden i dag.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 17. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om folkepension. (Om landsstyrets overtagelse af administrationen).

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om invalidepension m. v. (Om landsstyrets overtagelse af administrationen m. v.).

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om offentlig forsorg. (Om landsstyrets overtagelse af administrationen).

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om børneforsorg. (Om landsstyrets overtagelse af administrationen m. v.).

5) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v. (Om landsstyrets overtagelse af administrationen).

6) Tredje behandling af:

Forslag til lov om statstilskud til forbedring m. v. af beboelsesejendomme.

7) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Tilskud til mejeriprodukter) [optaget af Anders Andersen].

8) Første behandling af:

Forslag til lov om midlertidig ændring i lov om læreruddannelsen i Grønland.

9) Første behandling af:

Forslag til lov for Grønland om svangerskabsafbrydelse.

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ikraftsættelse for Grønland af lov om sterilisation og kastration.

11) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om pension til statens tjenestemænd m. v. i Grønland.

[Formanden.]

12) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om uddannelse af børnehave- og fritidspædagoger.

13) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Roskilde universitetscenter [af Halvgaard m. fl.].

14) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om afvikling af Roskilde universitetscenter [af Gerda Møller m. fl.].

15) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod salg af stærke drikke til personer, der ikke er fyldt 18 år [af Inge Krogh m. fl.].

16) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod reklamering for stærke drikke [af Inge Krogh m. fl.].

Mødet hævet kl. 19.27.
